

بررسی آگاهی و رعایت حقوق بیمار در پرسنل اتاق عمل بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی چهرم-۱۳۹۳

نویسندگان:

زهرا پیشگر^۱، راضیه پرنیان^۱، سعیده رحمانیان^۱، زهرا شادفرد^{۱*}

۱- گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی، چهرم، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Volume 4, Number 3, Fall 2015

چکیده:

مقدمه: برقراری روابط عادلانه با بیمار از اصول کلی منشور حقوق بیماران است. اتاق عمل یکی از بخش هایی است که بیمار به دلیل بیهوش بودن و عدم آگاهی از تمام فرآیندها نیاز به حمایت بیشتری از سوی پرسنل دارد و لذا حقوق بیمار در اتاق عمل اهمیت مضاعفی می یابد. مطالعه ی حاضر با هدف بررسی آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل اتاق عمل انجام گرفت.

روش کار: این پژوهش مطالعه ای توصیفی بود. نمونه های پژوهش شامل ۴۴ نفر از پرسنل هوشبری و اتاق عمل بود که با استفاده از روش سرشماری وارد مطالعه شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه ای خودساخته بود که با استفاده از آزمون مجدد ضریب پایایی قسمت اول پرسشنامه مربوط به آگاهی از حقوق بیمار $\alpha = 0.7$ و قسمت دوم پرسشنامه $\alpha = 0.83$ به دست آمد. پرسشنامه به روش خودگزارش دهی تکمیل و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار spss16 انجام گرفت.

یافته ها: میانگین نمره آگاهی و رعایت حقوق بیمار به ترتیب $19/54 \pm 3/25$ و $17/75 \pm 4/69$ بود نمرات آگاهی از حقوق بیمار در ۵۶ درصد از پرسنل در سطح خوب گزارش گردید در حالی که رعایت این حقوق تنها در ۱۵ درصد افراد سطح خوب قرار داشت.

نتیجه گیری: آگاهی از حقوق بیمار در سطح مطلوبی است اما رعایت این حقوق رضایت بخش نیست. بنابراین توجه به این حقوق از سوی پرسنل اتاق عمل ضرورت دارد.

واژگان کلیدی: حقوق بیمار، پرسنل اتاق عمل، آگاهی، رعایت

J Educ Ethics Nurs 2015;4(3):49-56

مقدمه:

بیماری که در اثر آسیب های جسمی و روحی به یک مرکز پزشکی مراجعه می کند دارای حقوق قانونی است [۱]. منشور حقوق بیمار در سال ۱۳۸۱ تدوین و از سوی معاونت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ابلاغ گردید [۲]. هدف از حقوق بیمار ایجاد زمینه های لازم در برخورداری بیمار از حرمت و عزت انسانی در کلیه مراحل ارتباط با مراکز درمانی به ویژه بیمارستان است. برقراری روابط عادلانه با بیمار، حفظ حریم شخصی و توجه به جنبه های محرمانه بودن اطلاعات از اصول کلی منشور حقوق بیماران است. عدم رعایت حقوق بیمار فشار روانی زیادی را به بیماران و خانواده های آن ها وارد می کند [۳]. رعایت منشور حقوق بیمار موجب بهبود ارتباط بیماران و

ارائه دهندگان خدمت می گردد و کیفیت مراقبت های بهداشتی- درمانی را ارتقا می دهد [۴]. کارکنان بهداشتی درمانی بدون آگاهی از مفاهیم اخلاقی و مضامین مرتبط با آن از جمله حقوق بیمار قادر به روبروشدن با چالش های پیش رو نبوده و نخواهند توانست خود را با نیازهای حاصل از تغییرات دموگرافیک و تکنولوژیک قرن حاضر منطبق سازند، لذا توجه به این مفاهیم برای ارائه مراقبت با کیفیت مطلوب از اهمیت ویژه ای برخوردار است [۲]. اتاق عمل یکی از بخش هایی است که از لحاظ ساختاری با سایر بخش ها متفاوت است و توزیع نامناسب قدرت بین پرسنل و بیماران وجود دارد، به طوری که بیمار به دلیل نیاز و احتیاج به پرسنل، نمی تواند ناراحتی خود را

نویسنده مسئول، نشانی: چهرم، خیابان استاد مطهری، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی

پست الکترونیک: shadfard_or@yahoo.com

تلفن تماس: ۰۹۱۷۳۹۲۰۲۸۳-۰۷۱۵۴۳۴۰۴۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۴/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۱/۲۲

عمل پس از اخذ رضایت آگاهانه کتبی از آنان تکمیل گردید. بخش اول پرسشنامه مربوط به اطلاعات دموگرافیک (سن، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، سابقه کار) بود. بخش دوم که جهت سنجش میزان آگاهی از حقوق بیمار از دیدگاه پرسنل طراحی گردیده بود، ۶ سوال را شامل می شد که محدوده نمرات بین ۰-۲۴ قرار داشت و میانگین نمرات در چهار سطح عالی (۲۴-۲۱)، خوب (۲۰-۱۴)، متوسط (۱۳-۷) و ضعیف (۶-۰) دسته بندی گردید. بخش سوم برای سنجش میزان رعایت حقوق بیمار تنظیم شده بود و مشتمل بر ۹ سوال با محدوده نمرات بین ۰-۳۶ بود و نمرات این بخش در سه سطح خوب (۳۶-۲۷)، متوسط (۲۶-۱۴) و ضعیف (۱۳-۰) دسته بندی گردید. پاسخ به سوالات از صفر تا چهار (خیلی زیاد ۴، زیاد ۳ متوسط ۲، کم ۱، اصلاً ۰) نمره دهی شد و نتایج امتیازبندی به صورت میانگین نمره گزارش گردید.

جهت تعیین اعتبار علمی پرسشنامه از روش اعتبار صوری و محتوایی استفاده گردید به این صورت که پس از طراحی پرسشنامه با استفاده از مرور متون، سوالات پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی مورد بررسی قرار گرفت و جهت کسب اعتماد علمی ابزار، از آزمون مجدد (با فاصله ۳ هفته) بر روی ۲۰ نفر از دانشجویان کارورز اتاق عمل و هوشبری استفاده گردید که آلفا کرونباخ ۰/۷ برای میزان آگاهی و ۰/۸۳ برای میزان رعایت به دست آمد و به این ترتیب اعتبار علمی پرسشنامه تعیین گردید.

تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار spss16 انجام گرفت. برای تعیین میزان آگاهی و رعایت حقوق بیمار از آمار توصیفی، جداول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده گردید و جهت تعیین همبستگی بین آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته ها:

نتایج حاصل از این پژوهش اطلاعاتی را درخصوص آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در اتاق عمل فراهم می سازد. یافته های پژوهش نشان می دهد که اکثریت افراد شرکت کننده در پژوهش مونث بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان در محدوده ۲۲-۴۵ با میانگین و انحراف معیار (۲۸±۶) بود. اکثریت شرکت کنندگان مدرک تحصیلی کارشناسی داشتند و سابقه شغلی ۴۳ درصد از آنان کمتر از ۵ سال بود (جدول ۱).

میانگین کل نمره آگاهی و رعایت حقوق بیمار در پرسنل به ترتیب ۲۵/۳±۱۹/۵۴ و ۶۹/۴±۱۷/۷۵ بود. نمرات آگاهی از حقوق بیمار در ۵۶ درصد از پرسنل در سطح خوب گزارش گردید در

به راحتی ابراز کند [۵]. هم چنین به دلیل عدم آگاهی بیماران از حقوق خود، بیهوش بودن بیمار در اتاق عمل و عدم آگاهی از تمام فرایندها و اینکه بیمار وظیفه ای در برابر دفاع از خود ندارد، دفاع از حقوق بیماران از وظایف افراد سالم است [۶]. بنابراین آگاهی و رعایت حقوق بیمار در اتاق عمل اهمیت مضاعفی می یابد [۷] و برای این منظور پرسنل اتاق عمل که بیشترین ارتباط را با بیمار دارند بایستی آگاهی و نگرش لازم را در این خصوص داشته باشند و این آگاهی را با عملکرد صحیح خود به بیماران منتقل کنند [۸]. ببرانوند و همکاران در مطالعه ی خود به این نتیجه رسید که رعایت حقوق بیمار از دیدگاه پرستاران در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد [۹]. نصیریانی و همکارانش میزان رعایت حقوق بیمار را از دیدگاه پرستاران شاغل در بیمارستان های شهر یزد متوسط ارزیابی کردند که با توجه به اهمیت موضوع رضایت بخش نیست [۱۰]. ثناگو در مطالعه ی خود به تبیین تجربیات بالینی دانشجویان هوشبری از اخلاق پزشکی در اتاق عمل پرداخت و به این نتیجه رسید که استدلال اخلاقی و ارتباط موثر با بیمار، می تواند به رشد اخلاق حرفه ای و رعایت حقوق و رضایتمندی مددجویان کمک کند [۱۱].

در مطالعاتی که تاکنون انجام گرفته، بیشتر گروه های پرستاری مدنظر بوده و بخش اتاق عمل علی رغم شرایط محیطی خاص و ضرورت توجه به آن، مورد غفلت قرار گرفته است. لذا با توجه به خلا مطالعاتی موجود و به دلیل اینکه شناخت و رعایت حقوق بیماران توسط پرسنل اتاق عمل برای ارتقای کیفیت مراقبت و افزایش اعتماد و رضایت بیماران از اهمیت خاصی برخوردار است [۱۲] مطالعه ی حاضر با هدف بررسی آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل اتاق عمل انجام گرفت.

روش کار:

این پژوهش یک مطالعه توصیفی-مقطعی بود که در آن میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در اتاق عمل های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفت. نمونه های پژوهش شامل ۴۴ نفر از پرسنل شاغل هوشبری و اتاق عمل در بیمارستانهای پیمانیه و مطهری شهرستان جهرم بودند که با استفاده از روش سرشماری وارد مطالعه شدند. معیار ورود عبارت بودند از: حداقل سال سابقه کار در اتاق عمل داشته باشند، دارای حداقل مدرک کاردانی اتاق عمل و هوشبری، تمایل به شرکت در مطالعه و حداقل شش ماه در اتاق عمل های بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی جهرم مشغول به کار باشند.

ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر سه بخش و ۱۵ سوال بود که به روش خودگزارش دهی توسط پرسنل اتاق

حالی که رعایت این حقوق تنها در ۱۵ درصد افراد در این سطح بود (جدول ۲).

نتایج آزمون همبستگی پیرسون، نشان داد که بین میزان آگاهی از منشور حقوق بیمار و رعایت آن از دیدگاه پرسنل ارتباط آماری معناداری وجود ندارد ($r = .186$ و $p > .08$).

با توجه به یافته های موجود آگاهی پرسنل در عبارت ۴ " بیمار حق دارد که در حین عمل از انتقال عفونتهای مختلف به بدن وی جلوگیری شود." با میانگین وزنی ۳/۶۳ عبارت ۶ " بیمار حق دارد در طول مدت بستری و پس از ترخیص به پزشک

معالج خود و سایر اعضای گروه معالج دسترسی داشته باشد." با میانگین وزنی ۲/۷۹ از بالاترین و پایین ترین مقدار برخوردار بود. هم چنین بیشترین و کمترین میزان رعایت حقوق بیمار در عبارت ۲ " رعایت پوشش و حریم شخصی بیمار در اتاق عمل " با میانگین وزنی ۲/۸۱ و عبارت ۷ " معرفی شدن پزشک و پرسنل جراحی و اتاق عمل به بیمار " با میانگین وزنی ۱/۱۱ گزارش گردید. (جدول ۳).

جدول ۱: فراوانی مشخصات فردی پرسنل و میانگین و انحراف معیار میزان آگاهی و رعایت حقوق بیمار

جنسیت	مؤنث	آگاهی از حقوق بیمار		میانگین \pm انحراف معیار	میانگین \pm انحراف معیار	رعایت حقوق بیمار
		فراوانی	میانگین \pm انحراف معیار			
جنسیت	مؤنث	۳۴ (۷۷٪)	۱۹/۹۴ \pm ۳/۲۰	۱۷/۷۰ \pm ۴/۱۰		
	مذکر	۱۰ (۲۲٪)	۱۸/۲۰ \pm ۳/۱۹	۱۷/۹۰ \pm ۶/۵۹		
سطح تحصیلات	فوق دیپلم	۱۹ (۴۲٪)	۱۸/۹۴ \pm ۳/۳۸	۱۶/۱۱ \pm ۴/۴۹		
	لیسانس	۲۴ (۵۴٪)	۲۰/۰۸ \pm ۳/۰۳	۱۸/۵ \pm ۴/۴۸		
	فوق لیسانس	۱ (۲٪)	۲۴/۰۰	۲۱/۰۰		
گروه شغلی	اتاق عمل	۲۲ (۵۰٪)	۱۸/۹۵ \pm ۳/۲۵	۱۷/۱۰ \pm ۴/۴۸		
	هوشبری	۲۲ (۵۰٪)	۲۰/۰۹ \pm ۳/۰۸	۱۷/۷۷ \pm ۴/۶۹		
سابقه کار	۱-۵	۱۹ (۴۳٪)	۱۹/۳۱ \pm ۳/۳۶	۱۷/۵۲ \pm ۴/۸۲		
	۶-۱۰	۱۰ (۲۲٪)	۱۸/۵۰ \pm ۲/۹۵	۱۸/۱۰ \pm ۴/۸۴		
	۱۱-۱۵	۱۱ (۲۵٪)	۲۰/۳۶ \pm ۳/۶۱	۱۷/۸۱ \pm ۴/۶۸		
	۱۶-۲۰	۴ (۹٪)	۲۱/۶۶ \pm ۲/۰۸	۱۹/۰۰ \pm ۶/۲۴		

جدول ۲: توزیع فراوانی آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار بر اساس سطح بندی نمرات

حیطه ها	فراوانی			
	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
آگاهی از حقوق بیمار	۰٪	۲٪	۵۶٪	۴۰٪
رعایت حقوق بیمار	۴٪	۷۹٪	۱۵٪	-

جدول ۳: توزیع فراوانی و میانگین وزنی عبارات مربوط به آگاهی و رعایت حقوق بیمار در پرسنل اتاق عمل

عبارات	آگاهی از حقوق بیمار	فراوانی				
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	اصلا
۱ بیمار حق دارد در مورد اقداماتی که قرار است برای وی صورت بگیرد توضیح بخواهد.	۴۰%	۴۳%	۱۵%	۰%	۰%	۳/۲۵
۲ بیمار حق دارد که اسرار پرونده پزشکی وی محرمانه بماند.	۵۶%	۳۴.۱%	۹.۱%	۰%	۰%	۳/۴۷
۳ بیمار حق دارد بهترین روش جراحی و بیهوشی برای وی به کار رود.	۵۶%	۳۶%	۴%	۲%	۰%	۳/۴۷
۴ بیمار حق دارد که در حین عمل از انتقال عفونتهای مختلف به بدن وی جلوگیری شود.	۷۰%	۲۵%	۴%	۰%	۰%	۳/۶۳
۵ بیمار حق دارد پزشک؛ پرستار و محل بستری خود را بشناسد.	۳۱%	۳۶%	۲۲%	۶%	۲%	۲/۸۸
۶ بیمار حق دارد در طول مدت بستری و پس از ترخیص به پزشک معالج خود و سایر اعضای گروه معالج دسترسی داشته باشد	۲۹%	۲۹%	۳۱%	۹.۱%	۰%	۲/۷۹
عبارات	رعایت حقوق بیمار					
۱ آیا رفتار تیم درمان اعم از پزشک و پرستار اتاق عمل و بیهوشی با بیمار محترمانه و انسانی و بدون توجه به عوامل نژادی و فرهنگی می باشد؟	۲۰%	۳۸%	۳۶%	۴%	۰%	۲/۷۵
۲ آیا پوشش و حریم شخصی بیمار در مدت حضور در اتاق عمل حفظ می گردد؟	۱۸%	۵۰%	۲۷%	۴%	۰%	۲/۸۱
۳ آیا محیطی آرام و کم تنش توسط اعضای تیم درمان برای بیمار فراهم می گردد و پرسنل سعی در کم کردن استرس بیمار می کنند؟	۶%	۲۹%	۵۹.۱%	۴%	۰%	۲/۳۸
۴ آیا شرایط و امکان صحبت با پزشک بیهوشی و جراحی قبل از عمل برای بیمار فراهم می شود؟(در صورتی که بیمار تمایل به صحبت داشته باشد)	۱۱%	۳۸%	۳۶%	۱۱%	۲%	۲/۴۵
۵ آیا به میل و خواسته بیمار در مورد انتخاب روش بیهوشی و بی حسی قبل از عمل اهمیت داده می شود؟	۴%	۱۸%	۵۹%	۱۳%	۴%	۲/۰۴
۶ تا چه حد اقدامات و روشهایی در جهت کاهش درد بیمار در مرحله قبل و بعد از عمل در اتاق عمل صورت می گیرد؟	۱۱%	۳۸%	۳۸%	۱۱%	۰%	۲/۵
۷ آیا قبل از بیهوش شدن بیمار پزشک و پرسنل جراحی و بیهوشی به بیمار معرفی می شوند؟	۴%	۲%	۳۱%	۲۲%	۳۸%	۱/۱۱
۸ آیا پزشک و پرستار بیهوشی از نحوه اقداماتی که قرار است در طی عمل جراحی برای بیمار صورت گیرد توضیح کافی ارائه می دهد؟	۲%	۱۳%	۴۷%	۲۹%	۶%	۲/۳۴
۹ آیا تلاش در جهت محرمانه ماندن پرونده پزشکی بیمار در اتاق عمل صورت می گیرد؟	۱۸%	۵۰%	۲۰%	۱۱%	۰%	۲/۷۵

بحث:

بوده و با توجه به مشارکت بسیار بالای پرستاران در اجرای این برنامه این امر قابل توجیه است [۱۶].

پرسنل در رابطه با «حق بیمار در رابطه با پیشگیری از انتقال عفونتها در حین جراحی» بیشترین آگاهی را داشتند. با توجه به اینکه اتاق عمل محیطی است که بافت های داخلی بدن بیمار در معرض قرار می گیرد، رعایت اصول استریلیتی و کنترل عفونت بسیار حائز اهمیت است و از آنجا که شناخت روش های استریلیتی لازمه کار پرسنل اتاق عمل است و آنان این اصول را در دوران تحصیل فرا گرفته اند آگاهی بالای پرسنل در این زمینه قابل توجیه است [۱۷]. پرسنل اتاق عمل در مورد اینکه «اسرار پرونده پزشکی بیمار بایستی محرمانه بماند» آگاهی خوبی را گزارش نمودند و در مطالعه عرب و همکاران نیز مدیران

یافته های حاصل از این پژوهش نشان داد که پرسنل اتاق عمل از آگاهی خوبی در زمینه حقوق بیمار در اتاق عمل برخوردارند. هوشمند و همکاران نیز در پژوهش خود به این یافته دست یافتند که ۹۵/۵ درصد از پرستاران شاغل در بیمارستان های آموزشی شهر تهران از آگاهی بالایی در زمینه منشور حقوق بیمار برخوردار هستند [۱۳]. لدو و همکاران در اسپانیا میزان آگاهی حقوق بیمار را ۸۴ درصد برآورد نمودند [۱۴] و مصدق راد و اثنی عشری در اصفهان نیز سطح آگاهی پرسنل درمانی را از حقوق بیمار در حد عالی گزارش کردند [۱۵]. این نتایج مبین آن است که آگاهی پرستاران از منشور حقوق بیمار در سطح متوسط و بالاتر است. این امر می تواند ناشی از برگزاری کلاس های آموزشی و اجرای سیاست های حاکمیت بالینی در بیمارستان های ایران

این مطالعه مغایرت دارد [۲۳]. مطالعه ی رنگرز حاکی از آن است که علی رغم آگاهی مطلوب پرستاران، در عمل مشاهده می شود که منشور حقوق بیمار رعایت نمی گردد [۲۴] در مطالعه ی حاضر نیز با وجودی که آگاهی پرسنل اتاق عمل در سطح خوبی قرار دارد اما رعایت این حقوق مطلوب نیست. این مساله به این دلیل است که اگرچه داشتن آگاهی برای رعایت حقوق بیمار لازم است اما به تنهایی کافی نیست و موانع سازمانی رعایت حقوق بیمار را تحت تاثیر قرار می دهد (۱۶). محمدی در این خصوص می نویسد، باوجود بیمارستان های غیراستاندارد، کمبود امکانات، عدم تامین پرسنل کافی، و فضای فیزیکی کاری نامطلوب نمی توان انتظار رعایت حقوق بیمار را داشت [۲۵]. لذا فراهم کردن بستر مناسب از ضرورت های لازم رعایت حقوق بیمار علی الخصوص در اتاق عمل می باشد. علاوه بر این ضمانت اجرایی منشور حقوق بیمار نیز مساله ای است که در سیاست گذاری های هر بیمارستان، بایستی به صورت ویژه مورد توجه قرار گیرد. قلچه معتقد است برای رعایت حقوق بیمار لازم است در بیمارستان افرادی ناظر بر اجرای حقوق بیمار گمارده شود تا پزشکان و پرستاران را ملزم به اجرای صحیح و قانونی نمایند و در صورت عدم رعایت با افراد خاطی برخورد نمایند [۲۳].

نتیجه گیری:

مبحث حقوق بیمار مقوله ای است که مطالعات بسیاری در مورد آن انجام گردیده است اما با این وجود هنوز جای بحث و صحبت بسیار دارد. از جمله توجه به این حقوق در اتاق عمل می تواند به بیماران در دریافت مراقبتی مبتنی بر اخلاق و حقوق انسانی یاری کند. نتایج این پژوهش حاکی از نامطلوب بودن رعایت حقوق بیمار در اتاق عمل علی رغم آگاهی خوب پرسنل بود بنابراین با توجه به جایگاه منشور حقوق بیمار و اهمیت اجرای تمام مفاد آن لازم است که مسئولان با ارائه راه کارهای تشویقی و تنبیهی زمینه را جهت اعتلای سیستم خدمات بهداشتی درمانی کشور مهیا کنند [۲۶]. لذا، اگرچه نتایج این مطالعه، در تعیین میزان آگاهی پرسنل نسبت به حقوق بیمار و رعایت این حقوق در اتاق عمل را نمی توان عمومیت داد، اما می تواند به عنوان معیاری مناسب برای ارزیابی واحدهای درمانی در زمینه رعایت حقوق بیماران مورد استفاده قرار گیرد و پیشنهاد می شود ضمن انجام پژوهش های مشابه در بخش اتاق عمل، پژوهش هایی نیز در ارتباط با موانع رعایت این حقوق انجام گیرد و راهکارهای مناسب در خصوص تسهیل رعایت آن ارائه گردد.

از سطح آگاهی خوبی در مورد محرمانه ماندن اطلاعات بیماران برخوردار بودند، که به نظر می رسد وجود قوانین و مقررات مدون در این زمینه و نیز بحث اخلاقی محرمانه نگه داشتن اسرار بیماران از عوامل اصلی آگاهی خوب پرسنل در این زمینه است [۱۸]. آگاهی پرسنل در این مورد که بیماران بایستی در تعیین نوع روش جراحی و بیهوشی حق انتخاب داشته باشند در سطح بالایی قرار داشت. وجدانی در مطالعه ی خود کمترین آگاهی دانشجویان را در حیطه «آزادی فردی بیمار» که شامل انتخاب پزشک و نوع درمان بود گزارش کرد که با نتایج پژوهش حاضر مطابقت ندارد [۱۹]. در مطالعه دانیونی و همکاران نیز همانند مطالعه ی حاضر اکثر کادر درمانی از حق آزادانه بیمار در انتخاب روش درمانی آگاه بودند [۲۰] بالا بودن میزان آگاهی پرسنل نسبت به دانشجویان می تواند به علت تجربه بیشتر آنها در درمان و برخورد بیشتر با مسائل مرتبط به حقوق بیمار باشد [۲۱]. کمترین میزان آگاهی پرسنل در مورد «حق دسترسی به پزشک معالج و اعضای تیم درمانی در طول مدت بستری و پس از ترخیص» بود. در پژوهش رنجبر بر روی دانشجویان کمترین آگاهی آنان در حیطه ی حق دسترسی به خدمات درمانی بود که با نتایج این مطالعه همخوانی دارد [۷].

در پژوهش حاضر بیشترین حقی که از نظر پرسنل اتاق عمل رعایت می شد «حفظ پوشش و حریم شخصی بیماران» بود. در مطالعه ی رشت آبادی نیز حفظ حریم بیماران بیشترین حق رعایت شده شناخته شد [۱۶]. رعایت این بخش از حقوق بیمار توسط پرسنل، با توجه به زمینه فرهنگی کشور ایران و اهمیت مسائل اعتقادی برای آنان قابل توجیه است. «معرفی پزشک و پرسنل جراحی به بیمار» در اتاق عمل کمترین حق رعایت شده توسط کادر درمانی بود. در مطالعه حسینیان نیز حق شناسایی کادر درمان و محیط درمانی کمترین حق رعایت شده شناخته شد که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد [۲۲]. در مطالعه حاضر توجه به میل و خواسته بیمار در انتخاب روش بیهوشی نیز یکی از مواردی بود که به میزان اندک رعایت می شد. در مطالعه ی رودی نیز پرستاران سهم اندکی برای حق انتخاب و تصمیم گیری توسط بیمار قائل بودند. این مساله می تواند ناشی از ویژگی های پدرسالارانه کادر درمانی باشد که با آن تربیت شده اند و گمان می کنند به خاطر اطلاعات بیشتر از مسائل پزشکی حق دارند به جای بیماران تصمیم گیری نمایند [۲۳].

بر اساس یافته ها ارتباط معناداری بین میزان آگاهی از منشور حقوق بیمار و رعایت آن توسط پرسنل اتاق عمل وجود نداشت. در حالی که مطالعه قلچه و همکاران نشان داد که با افزایش آگاهی، میزان رعایت حقوق بیمار افزایش می یابد که با نتایج

تشکر و قدردانی:

این پژوهش در قالب یک طرح تحقیقاتی با کد اخلاق IR.JUMS.REC.1391.014 با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جهرم صورت گرفته است. بدین وسیله از

همکاری صمیمانه معاونت های محترم پژوهشی دانشگاه و دانشکده پرستاری و کلیه پرسنل اتاق عمل که در این تحقیق شرکت نمودند سپاسگزاری می گردد.

References:

- Mohammadpour A, Karimi A, Mehdipour Y, Sarani M, Forghani M. The Ministry Of Health'S Care OF Patient Standards VS. Joint Commission International Accreditation Standards For Care Of Patient. J of Medical Council I.R.I.2011;29(2):121-8. (Persian).
- Parsapoor A, Bagheri A, Larijani B. Patient's right charter in Iran. J Med Ethics Hist 2010; 39- 47. (Persian)
- Kalroozi F, Dadgari F, Zareiyan A. Patients' satisfaction from health care group in patient's bill of right observance. J Mil Med 2010; 12(3): 143-148. (Persian)
- Parsapour A, Mohammad k, MalekAfzali H, Alaedini F, Larijani B. Attituds of patients, physicians and nurses of Educational, selected private and public hospital about necessity of provision of Patient's Right Charter. J Med Ethics Hist 2009; 2(4): 79-90. (Persian)
- Lesley B. Patient dignity in an acute hospital setting: A case study. international journal of nursing studies 2009; 46(1): 23-37.
- Emani Z, Asadi Z, Shrafart M. The study of respect to gender proportionality between surgical patient and its staff and Analysis of the ethical and legal aspects. J Med Ethics Hist 2009;2(4):38-45. (Persian)
- Rangbar M, Zargar A. students 'knowledge of patients' right in teaching hospitals of Yazd. J Med Ethics Hist 2009 (special issue):52-60. (Persian)
- Amini A, Tabrizi JS, Shaghaghi A, Narimani M.R. The Status of Observing Patient Rights Charter in Outpatient Clinics of Tabriz University of Medical Sciences: Perspectives of Health Service Clients. Iranian J Med Educ 2013;13(7):611-22. (Persian)
- Biranvand sh, Asti P. The patients' rights implementation in veiwpoint of nurses of teaching hospitals in Khorramabad. Tabriz J Nurs Midwifery 2011;21(1):53-8. (Persian)
- Nasiriani kh, Farnia F. Study of respecting patients rights from nurses point of view in Yazd hospitals. Scientific J Forensic Medicine 2007;13(1):33-7. [persian]
- Alhavaz M, Jouybari L, Hekmati pour N, Sanagu A, Fazli L, Bakhsha F. Clarifying the Clinical Experiences of the Students of Anesthesiology at Golestan University of Medical Sciences Regarding Medical Ethics in the Operating Theater. Golestan Univ Med Sci 2013;1(2):47-52. (Persian)
- Khodamorad K, Ali Akbari A, Galali sh. Knowledge of undergraduate and postgraduate Nursing students of patients' rights. Med Ethic Quarterly 2009;4(12):134-7. (Persian)
- Basiri K. M. Knowledge of patients and health providers of patient rights and observance of the one of the teaching hospitals. OfoghDanesh. J Gonabad Univ Med Sci 2012; 17(1): 54-45.
- LedoR, Salas L, Gonzalez M, Rodríguez T, Sánchez M, Ranz M, Juncosa S, Tejero P, Sancho A, Trías E, Fontanet M. Pérez M, Manaut R, López A. Rodríguez P, Calero A, AsenjoMA. The Rights of the Hospital patients: the Knowledge and perceptions of their Fulfilment on the part of the Professional, the Group in Catalonia of the Spanish Society of care for the Health Services. Rev Clin Esp 1998; 198 (11): 730.
- Mossadegh Rad A M, Asna Ashari P. Patients and physicians awareness of patients' rights and its implementation at Beheshti hospital in Isfahan. Iranian J Med Educ 2004; 4 (1) :45-54. (Persian)
- Roudi O, Borhani F, Abbas zade A. Awareness of patient right ,its implementation and related factors in view point of nurses at kerman hospitals. J Med Ethic 2014;5(17):32-40. (Persian)
- Hojat M, Karimyar Jahromi M, Salehifard A, Keshaei N. Assessment the Effect of Various Factors on The incidence of Surgical Site Infection in Orthopedic patients. J Iran Surgery 2013;21(2):1-8. (Persian)
- Arab M, Zarei A. Administrators' knowledge of patients rights at governmental hospitals in Tehran. Health Manag Quarterley 2008;10(27): 7-76. (Persian)
- Vejdani M, foji S, Babaei A, Heydarabadi N, Haghghi Sani A, Masoumeh P, et al. Clinical training students' awareness from patients' rights in Welfare and Rehabilitation Sciences University, Tehran. Med Ethic Quarterley 2014;9(33):143-166. (Persian)
- Khodamoradi K, Akbari SA, Jalali S, Mobini N. Awareness of undergraduate and graduate students from patient's rights. Med Ethics 2010;4:40-6. (Persian)
- Bathaei SA, Asayesh H. Medical students' awareness of patients' rights in Qom University of Medical Sciences and Health Services. Iranian J Med Educ 2012; 12(5):345-7. (Persian)
- Hoseinean M. Patient right implementation from perspective of nurses in Hamadan. J Nurs Midwifery 2006;27(1):8-21.
- Gholje M, Zakeri Z, Abedzade R. Knowledge and practice of physicians and nurses of Zahedan University of Medical Sciences about Patient's Right Charter. J Med Ethics and Hist Med 2010; 3 (Special Issue on Patients' Rights): 69-75. (Persian)
- Rangrazjeddi F, Rabiee R. A study on the attitude of physicians and nurses of Kashan Hospitals about the charter of patients' right, 2003. KAUMS J(FEYZ) 2006; 10 (3) :40-46. (Persian)

25. Mohammadi E. Assess of knowledge and attitude about legal right of nurse and patient . presented in legacy and nurse seminar. Ministry Of Health Med Educ 161-6. (Persian)

26. javadyneya SA, Najafy semnani M, GHanbar zadeh N, Sorgi S. Survey of nurses' knowledge of patients' bill of rights in Birjand University of Medical Sciences . J Educ Ethics Nurs 2013;2(2):31-8. (Persian)

Recognizing and respect for patients' rights by operating room personnel of hospitals affiliated with Jahrom University of Medical Sciences

Pishgar Z¹, Parnean R¹, Rahmanean S¹, Shadfard Z*¹

Received: 3/12/2015

Accepted: 7/12/2016

1. Dept of Nursing, School of Nursing & Para-Medicine, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Volume 4, Number 3, Fall 2015

J Educ Ethics Nurs 2015;4(3):49-56

Abstract:

Introduction:

Establishing fair relationships with the patients is among the main principles of the Patient's Rights Charter. Operating rooms where patients, due to being unconscious and consequently not being aware of any of the processes, need more support from the employees. Therefore patients' rights in the operating room takes on much more importance. The present study was performed with the aim of assessing the awareness of and respect for patient rights by operating room personnel.

Materials and Methods:

This was a descriptive study. The study sample included 44 operating room personnel. Data were collected by self-made questionnaire including three sections and 15 questions. In order . according test-retest method the reliability coefficient of the first part of the questionnaire related to recognizing patients' rights was α -0.7 and the second part of the questionnaire was α -0.83. The questionnaire was completed by the patients using self-reporting. Data analysis was performed using software SPSS version 16.

Results:

The average score of awareness and respect for patients' rights by staff was 3.250 ± 19.54 and 4.69 ± 17.75 , respectively. Scores of awareness of patients' rights were reported at a good level in 56% of personnel while respecting these rights was at a desirable level only in 15% of subjects.

Conclusion:

Although recognizing patients' rights was at a desirable level, compliance with these rights was not satisfactory. So, paying attention to these rights by operating room personnel is necessary.

Keywords: Patients' Rights, Operating Room Personnel, Recognizing, Respect